مانیفێستی ئەدەبی کرێکاریی ... عەبدوڵا سڵێمان(مەشخەڵ)

مانیفێستی ئەدەبی کرێکاریی هەوڵدانێکی جیددی شاعیر و نووسەر عەبدوڵا سڵێمان(مەشخەڵ) ە ، بۆ خستنەڕوو و نیشاندانی خەسڵەت و ئەرک و تایبەتمەندییەکانی ئەدەبی کرێکاریی لەلایەک و چۆنیەتی بەرەنگاربوونەوە و جەنگین لە بەرامبەر بە ئەدەبی بۆرژوازی لەلایەکی دی. لە کۆتایشدا زۆر بە ڕوونی خەسڵەت و ماهیەتی (چییەتی) نووسەرانی کۆنەپەرستی خستۆتە بەرچاو. شایانی باس□ □ ئ□مە بۆ یەکەمین جارە لەمێژووی ئەدەبی کرێکاریی لە کوردستان نامیلکەیەک بەو جۆرە و بەو بەرچاو ڕوونییە لە گۆشەنیگای نووسەرێکی کرێکاریی وشیارەوە ئەدەب و ئامانجی کۆمەڵایەتیی ئەدەب بخاتە بەرباس و لێورد بوونەوەوە.

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێر□ بکەن ....

ڕۆڵ و ئیماژی رۆشنبیر له دیدگایەکی نوێدا ... د. شەونم یەحیا

رۆشنبیر وەك كۆنسێپت و كێ رۆشنبیره ؟...

له ئەنجامی کار کردنم لەسەر ڕۆلێ رۆشنبیران له گۆرانکارییه سیاسی و كۆمەڵایەتیەکان له کۆمەڵگەی کوردیدا له كۆنتێکستی فەلسەفەی كۆمەڵناسی مێژوویی ، گەیشتین به رۆل و ئیماژێکی نوێ له کارەکتەری رۆشنبیر .

پێناسەی جۆراوجۆر بۆ رۆشنبیر کراوە، هەر رووناکبیرێك یان زۆر جار هاوڵاتیەکی ئاسایی لەلای خۆیەوە وێنایەکی تایبەتی بۆ رۆشنبیر داناوە، ئەمە بەو مانایەیە کە ئیماژی رۆشنبیر لە زەینی هەر ئەکتەرێکی کۆمەڵایەتی بە جۆرێکە. کاتێك کە باسی رۆشنبیر دەکەین گرنگە کۆنسیپتی رۆشنبیر لە کەسایەتی “پێرسۆنال” ی رۆشنبیر جیا بکرێتەوە، چونکە ئەم کۆنسیپتە لەرووی مێژوویی و زمانەوانیەوە لە هەر کۆمەڵگەیەك کات و زاراوەی تایبەت بە خۆی هەبووە، بۆنموونە مێژوویی ئەم کۆنسێپتە لە زمانی ئینگلیزیدا لە سەدەی هەڤدەمەوە بە کارهاتووە ئەویش لە وشەی intellect هاتووە, کە بەمانای فیکری دێت،

ئەم کۆنسێپتە لە زمانی عەرەبی (المپقف)ی پێ دەوترێ، لەزمانی ئینگلیزیشدا (intellectual)ی پێ دەڵێن و لەزمانی ڕووسیدا بەرامبەر وشەی (intelligemty) ،بەکارهێنانی ئەو چەمکە لەڕووی زمانەوانیەوە لەبنەڕەتدا لەوشەی (intellectual)ی لاتینیەوە وەرگیراوە کە مانای داهێنەرو و شارەزا و لێهاتوو دێت .

لە کۆتایی سەدەی نۆزدەم لە وڵاتی فەرەنسا، لەساڵی 1894 (دادگاییکردنی دریفۆس) گاریگەری زۆری لەسەر دەست نیشانکردنی ناوەرۆك و رۆلی رۆشنبیر دانا .کەواتە چەمکی رۆشنبیر لە سەرەتادا بەو شێوەیە پێناسە کرابوو، ئەم چەمکە بەو مانایەی کە لایەنگیرانی (دریفۆس) بەکاریان دەهێنا.

لە کتێبی فەرهەنگ و کلتوور ، ل20 ، لەرووی مێژووییەوە ئەو کۆنسێپتە بۆ ساڵی 1920 دەگەڕێتەوە، کە ووشەی “مونەوەریان” بۆ رۆشنبیر بەکاردەهێنا ، ئەم کۆنسێپتە هەر تەنیا لەلایەن کوردەوە بەکار نەدەهات ، بەڵکو لەلایەن “عەرەب و تورك و فارسیش ” بەکار دەهات ، تا کۆتایی سەدەی نۆزدەم، پاشان لەگەڵ گەشەسەندنی و فراوانبوون و کرانەوەی کۆمەڵگە، کورد بەدوای تێرمێك دەگەران لەجیاتی مونەوەر بەکاری بهێنی ئەویش زاراوەی (رۆشنبیر یان روناکبیریان) . ئەمە کورتەیەك بوو لەسەر رۆشنبیر وەك چەمك کە لەهەر کۆمەڵگەیەك میژوو و زاراوەکی تایبەتی هەبووە .

سەبارەت بە رۆشنبیر وەك کەسایەتیش ئەویش بەهەمان شێوە بە گوێرەی کات و شوێن واتا پێوەرەکان لە سەردەمێك یان لە کۆمەڵگەیەك بۆ یەکێکی دیکە دگۆردرێت. بۆ نموونە رۆشنبیر لای ئەنتۆنیوگرامشی دوو کاتیگۆریە لەوانە رۆشنبیری ئۆرگانی، مەبەستی ئەو کەسانەیە کە لەنێو رێکخراو یان رێکخستنە ج سیاسی یان کۆمەڵایەتیەکان کار دەکەن، کاتیگۆری دووەمیش رۆشنبیری ترادیسیۆناڵە وەکو مامۆستا وپیاوانی ئاینی وئەندازیار و بزیشك و دادوەر و پاریزەر….هتد.

هەروەها لەلای ئیدوارد سەعید رۆشنبیر دوو جۆرە لەوانە رۆشنبیری “هەقیقی و هاوی “ئارەزوومەندانە ، سارتەر باس لە رۆشنبیری Engager واتا مولتەزم دەكات ، میشل فۆكۆ بەهەمان شێوە باس لە دووجۆرە رۆشنبیر دەكات لەوانە رۆشنبیری تایبەت و گشتی پاشان هەر بۆخۆی دێت ڕەخنە دەگرێت دەڵی شتێك نەماوە بەناوی رۆشنبیری گشتی ئەو رۆشنبیرەی كە دەبێت هەموو شت بزانێ. بیربۆردیۆ ئەویش باش لە گێلگەی رۆشنبیری دەكات .

بۆیە لەنێوان هەموو ئەو تێڕوانین و بۆچوونانەی سەبارەت بە رۆشنبیر كۆمەلێك پرسیار لەلامان دروست دەبێت. بەلای ئێمە كاتێك گرامشی پێ وایە ئۆرگانی و ترادیسۆنانێ هەموویان رۆشنبیرن بەڵام مەرج نیە وەزیفەی رۆشنبیر بگێرن، پێم وایە هەموو ئەوانە ئەكتەری رۆشنبیرین پێش ئەوەی رۆشنبیر بن، بۆ نموونە لەنێو رۆشنبیری ئۆرگانی ئەوانەی لەناو رێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی یان رێكخراوێكی سیاسی كار دەكەن، هەموویان ئەكتەری رۆشنبیرین ، دوای لەنێوان ئەوان ئەكتەرێكی داهێنەر و بەتوانا هەڵدەكەوێت ، و دەتوانێ بەلانسی نێوان ئیلتیزامی سیاسی و بەهای مرۆیی و ئەخلاقی بپارێزیت، ئەوكاتە دەكەوێتە ناو بازنەی رۆشنبیر ، بۆ رۆشنبیری ترادسیۆنالیش
هەروەها پۆلینی ئیدوارد سەعید بۆ رۆشنبیر دوو جۆرە “هەقیقی” و “هاوی” واتا ئارەزوومەندانە” ئەكتەری هاوی رۆشنبیر نیە بەڵكو ئەكتەری رۆشنبیریە ، ئەكتەری هاوی لە ئیماژی رۆشنبیرەوە دوورە ، ئیدوارد سەعید لێرەدا كەوتۆتە هەڵەوە كە سیفەتی رۆشنبیری داوتە پاڵ هاوی و كردویەتی بە رۆشنبیر ، چونكە رۆشنبیر دەبێ هەقیقی نەك هاوی بێت.

یان رۆشنبیری شۆرشگێر وەك لە خوێندنەوەكانی حسین عودات بۆ رۆشنبیر باس لەو جۆرە رۆشنبیرە دەكات ، بەلای ئێمە رۆشنبیری شۆرشگێر ئەوەندە مەیلی بەلای شۆرشە ئەوەندە مەیلی بەلای چاكسازی نیە، و پاساو بۆ شۆرش دەهێنێتەوە وەك لەوەی پاساو بۆ چاكسازی بهێنیتەوە، چونكە ئەوان لەو بۆوایەدان گۆرینی سیستەمی سیاسی تەنیا بە هەنگاوەكانی چاكسازی جی بەجێ نابێت ، بەڵكو بە بزووتنەوەی چەكداری یا بە كودەتای سەربازی دەبێت، هەرجەندە ئەم تێروانینانە لەلایەن رۆشنبیرانی پاریزخوازی وەكو (الكیس دی توكفیل) لە فرەنسا و (ادموند بیرك) لە بریتانیا رەخنەی لێ گیرا. جگە لەوە رۆشنبیرانی شۆرشگیر هەوڵی بڵاوكردنەوەی ئایدیۆلۆژیا دەدەن یان هەڵگری ئایدیۆجی چەپ ” یسار” یان نەتەوین ” قومی” نێگەتیڤی

شۆرش لێرەدایە کە توندوتیژی لی دەکەوێتەوە، ئەگەر چی خاوەن پرۆژەش بێت بەڵام لەبەر ئەوەی دەرئەنجامەکانی شۆرش روون نیە و زۆرجار شۆرش ئەو یۆتۆپیاییە بۆ هاوڵاتیان دروست ناکان و بە ئاراستەیەکی پێچەوانەی ئامانجەکانی دەروات، لە شیوەیەکی ڕێژیی.

ئەو رۆشنبیرانەی کە پێان دەوترێت " شۆرشگیر یان مولتەزم " لە روانگەی ئێمەوە ئەو جۆرە رۆشنبیرانە لە یەکدیەوە نزیکن بەلام پرسیار لێردەایە ئایە ئەوانە فیگوری رۆشنبیرن یان نا ؟ لە روانگەی هەندێ ئەوان رۆشنبیرن ، بەڵام لە روانگەی کۆمەلێکی تر پێچەوانە ئەوانە فیگوری رۆشنبیر نین ، چونکە مەرج نیە ئیلتیزامی ئەوان لەروانگەی ئەوانی دیکە ڕاست بێت ، بەڵکو لە روانگەی تەنیا توێژێکی دیاریکراو پۆزەتیڤە ، بۆ نموونە (ئەو رۆشنبیرانەی لەشەری ناوخۆی 1994 ی نێوان یەکیتی نیشتمانی کوردستان و و پارتی دیموکراتی کوردستان بەشدار بوون و هەوڵویستیان دژ بە یەکتر وەرگرتبوو) ، هەروەها رۆشنبیرانی شۆرشگیر ئەم جۆرە لە رۆشنبیران زۆر جار دەکەونە دەرەوەی بازنەی بابەتیبوون، چونکە بەرەو نەتەوەپەرستی تا ئاستی "ڕاسیست" یان پەیرەوکردنی ئایدیۆلۆژیایەکی توندڕەو و ڕەتکردنەوەی بەرامبەر هەنگاو دەنێن ، بۆیە فیگوری رۆشنبیری لەم بازنەدا جێگیر نیە.

بەهەمانشێوە ، سارتر کاتێك باس لە رۆشنبیری ئەنگاژی واتا مولتەزم دەکات ، لێرەدا پرسیار لەسەر ئیلتیزامبوون دەبێت کە زۆر ڕەهەندی هەیە ، " سیاسی " یان " کۆمەڵایەتی و مرۆیی " زۆربەی ئەو کەسانەی کە پێیان دەگوترا رۆشنبیر، کاتێك کە ڕژێمی بەعس کیمیاباران و ئەنفالی کوردی کرد ، زۆرێك لە رۆشنبیرانی عەرەب بێ دەنگ بوون لەو تاوانانەی کە ڕژێمی بەعس بەرامبەر بە گەلی کورد ئەنجامی دا، لەو دۆخەدا رۆشنبیرێکی عیراقی بەناوی "هادی عەلەوی" هەڵویستی هەبوو و رەخنەی لە تاوانەکانی رژێمی بەعس بەرامبەر بە کورد گرت، "هادی عەلەوی" توانی ئیلتیزامی سیاسی نەتەوەی و ئیلتیزامی ئەخلاقی مرۆیی و کۆمەڵایەتی بپارێزێت ، لەو بازنەیە وەکو رۆشنبیر بمێنێتەوە.

ئەو رۆشنبیرانەی کە بەردەوام دژی دەسەڵاتن لە کۆمەڵگەی کوردی لەگەڵ ئەوانەی پاساو دەهێنەوە (تبریری) هاشمی غەزلانی لە کتێبی رۆشنبیر و دەسەڵاتی سیاسی ، باسی ئەم جۆرە رۆشنبیرە دەکات، ئەم دوو کاتیگۆرییە لە چوارچێوەی یەك بازنەدا کۆمانکردۆتەوە بەلای ئێمەوە فیگوری ئەم جۆرە رۆشنبیرانە لە یەکدیەوە نزیکن ، چونکە گووتاری دژی دەسەڵات یان لەگەڵی، لە هەردوو حاڵەتدا پاساو بۆ بۆچوون و قسەکانی دەهێنێتەوە، ئەمەش لە بازنەی بابەتی و لۆژیك

دوور دەکەوێتەوە .
هەروەها رۆشنبیری ریفۆرمخواز ئەمەشیان جۆرێکە لە جۆرەکانی رۆشنبیر، ئەو لەگەڵ ریفۆرمکردنە لە سیستەمی سیاسی و دامەزراوەکانی کۆمەڵگە، دکتۆر عزمی بشارە لە کتێبی "عن المثقف و الثورە " (رۆشنبیر و شۆرش) دەڵی " بە ئاسانی دەتوانین رۆشنبیر ریفۆرمخواز جیا بکەینەوە ، چونکە ئەو دەخوازێت بە فۆرمێکی زانستیانەتر کاریگەری لەسەر گۆرانکارییەکان هەبێت ، دوور لە توندڕەوی ، هەوڵی دۆزینەوەی ئەو پەیوەندنی و لێکتێگەیشتنانە کە لە نێوان رۆشنبیر و دەسەڵات دایە لە پێناو چارەسەرکردنی کێشەکان دەدات.

بۆمان بە دیار دەکەوێت کە خاڵی جیاوازی نێوان رۆشنبیرانی شۆرشگێر و رۆشنبیرانی ریفۆرمخواز ، شۆرشگێر لەگەل گۆرینی سیستەمی سیاسی و دەسەڵاتە بە شێوەیەکی ریشەیی و رووخانی و هەڵوەشاندنەوەی، بەلام ریفۆرمخواز لەگەل رووخان و هەڵوەشاندنەوە نیە بەڵکو لەگەل گۆرین و ریفۆرمکردنە بە قۆناغ ، جگە لەوە رۆشنبیری ریفۆرمخواز لەرووی هەڵویستی کارکردن دەکەوێتە بەردەم دوو هەڵبژاردە لە کاتیگوری رۆشنبیران لەوانە " شۆرشگیر و پارێزخواز " لەوەی ئایە لە کام لەو دوو کاتیگۆرییەوە نزیکە لەرووی میتۆدەوە، پێمان وایە رۆشنبیرانی ریفرۆمخواز لە رۆشنبیرانی پاریزخواز نزیکە . هەروەها رۆشنبیری ریفۆرمخواز لەبەر ئەوەی خاوەن پرۆژەیە بۆ باشترکردنی دۆخە بەلای ئیمەوە فۆرمیکی پۆزەتیڤی هەیە ، لەبەر ئەوەی دوورە لە توندو تیژی و بەری لادان.
رۆشنبیرانی پارێزخواز، ئەم جۆرە کاتیگۆریە لە رۆشنبیران لەگەڵ پاریزگارکردنن لە بەهاو نۆرم و داب و رێساکانی کۆمەڵن، ئەو رۆشنبیرانن کە پاشکۆی بیرکردنەوە و رۆشنبیریان زیاتر ئاینیە ، ئیسلام یان مسیحی یان جوو یان هەر ئاینیکی تر بێت ، بەلای ئێمەوە ئەوانە فیگور و ئیماژی رۆشنبیری هەقیقی لە کۆمەڵ نین بەڵکو ئەوان زیاتر ئەکتەری رۆشنبیری ئاینین، چونکە یەکێك لە نیشانەکانی رۆشنبیر قبوڵکردن و گفتوگۆکردنە لەگەڵ بەرامبەر، کەسایەتی تێوکراس زۆر بە زەحمە دەتوانی لە بازنەی تێکستە ئاینیەکان دەربچێ بە تایبەتی ئاینی ئیسلام ،کەسایەتی تێوکراس جیاوازە لە کەسایەتی دیموکراس، یەکێك لە پێوەر گشتیەکانی رۆشنبیر هەڵگری فۆرمێکی دیموکراس بێ.

لە ئایندا نە ئازادی نە دیموکراسی هەیە ، بەڵکو وابەستەیە بە ئەحکام و شەرع و تیکستە ئاینیەکان. ئەم جۆرە بەلای ئێمەوە

نیگەتیڤە ، لەبەر ئەوەی خاوەن هیچ پرۆژەیەك نیە، بەڵكو كار بۆ مانەوەو پارێزگاریكردنە لە نۆرم و بەهاو نەریتەكان جا ج ئاینی یان كۆمەلایەتی بێت دەكات، بەڵام ئەگەر ئەكتەرێكی رۆشنبیری ئاینی توانی بەلانسی نێوان ئاینەكان بەگشتی و پێوەرە مرۆیی و ئازادی مرۆڤ بپارێزێت و ریفۆرمخواز بێت، لەو حاڵەتە دەكەوێتە ناو بازنەی رۆشنبیر .

رۆشنبیری ڕەخنەگر، رەخنەیی ئەوان لە شۆرش نیە بەڵكو لە گۆرینی سیستەمە بەرەو سیستەمێكی باشتر كە خۆشگوزارنی و دادپەروەری زیاتر بۆ هاوڵاتیان فەراهەم بكرێت ، پێیان وایە زۆرجار شۆرش لە ئامانجەكانی دوور دەكەوێتەوە، گومانی ئەوان لە پەرۆشی رۆشنبیری شۆرشگێر نیە بۆ شۆرش ، بەڵكو ئەوان گومانیان لە هەوڵویستە ئەخلاقیەكان هەیە، لەوەی رۆشنبیری شۆرشگێر ئەوەندە شۆرشی پێ پیرۆزە ئەوەندە بیر لە دەرئەنجامە نێگەتیڤەكانی شۆرش وەك تێكدان و وێرانی كۆمەڵگە ناكاتەوە، لەكاتی شۆرش كە چەندان كێشەو لانی كۆمەڵایەتی و دزی و فەوزا و ئاژاوە و تاوان سەرهەڵدەدات .

چونكە رۆشنبیری ڕەخنەیی هەست بە مەترسیەكان دەكات .

رۆشنبیری رەخنەگریش خاوەن هیچ پرۆژەیەك نیە ئەو تەنیا رەخنە دەگرێت بۆیە ئەم جۆرە لە كاتیكۆرییە بەلای ئێمەوە نیگەتیڤە چونكە هەنگاوەكانی گۆران و بەرەوپیشتردن وباشتركردنی كۆمەڵگە تەنیا بە رەخنەگرتن جێ بەجێ نابێت. بۆیە ئەوان لەو حاڵەتانەدا لە دۆخی ئەكتەری رۆشنبیری ڕەخنەی دەمێنێتەوە ، لە كاتێكدا دەگوازرێتەوە بۆ بازنەی رۆشنبیر ئەگەر هاتوو خاوەن پرۆژە ی گۆرانكاری بەرەو دۆخێكی باشتر بێت .

بازنەی رۆشنبیرانی " هەقیقی و گفتوگۆكار و پرۆفیسۆنال یان تایبەتمەند و داهێنەر" بەلای ئێمەوە ئەوانە چوارچێوەی فیگور و ئیماژی نوێ رۆشنبیر و رۆلی رۆشنبیر لە كۆمەڵگە دەنوێنی، چونكە بێگومان رۆشنبیر دەبێت لەسەر تەواو پرسەكانی كۆمەڵگە هەقیقەت بڵێ و تەنیا داكۆكیكاری ئایدیۆلۆژیایی سیاسی و ئاین و نەتەوەیەكی دیاریكراو نەبیتَ، و پێویستە بابەتیی بێت و لە هەمانكاتدا داهێنەر بێت داهێنانەكەی لە خزمەتی مرڤایەتی بێت، بۆیە بەلای ئێمەوە ئەم بازنەیە فیگوری كەسایەتی رۆشنبیر و رۆلی رۆشنبیر زیاتر روونتر دەكاتەوە .

لەهەموو ئەم كاتیگۆرییانە، دەگەینە پێناسەیەكی نوێ بۆ رۆشنبیر لە كۆنێكستوالیزاسیۆنی فەلسەفەی كۆمەڵناسی مێژوویی ، كەكۆكراوەی تیرمینۆلۆژی نێوان (ئەنتۆنیوگرامشی و بیربۆردیۆ و ئالان تۆرین)ە،

چونکە رۆشنبیر تەنیا پرسێکی ئەدەبی یان فەلسەفی نیە بەڵکو کۆمەڵناسیشە، چوونە ناو بازنەی رۆشنبیر لەم پێناسە نویِ یە دەردەکەوێت.

(هەموو ئەکتەرێکی کۆمەڵایەتی ناو کایەکانی کۆمەڵگە ، توێژێکی گرنگن لە گۆڕگەی رۆشنبیریدا بەڵام ئەوە بەو مانایە نیە کە هەموویان وەزیفەی رۆشنبیر بگێرن ، ئەو کاتەی ئەکتەرێك لە ناو کایەکانی کۆمەڵگە بتوانی داهێنانێك دروست بکات لە رووی سیاسی یان کۆمەڵایەتی یا فەرهەنگی یا ئابووری و ئەو داهێنانە بتوانێ گۆرانێك دروست ، ئەو کاتە دەکەوێتە ناو بازنەی رۆشنبیر).
بەلای ئێمەوە ئەو کاتە کە هونەرمەندێك یا نوسەرێك یا دکتۆرێك یا ئەندازیارێك ….هتد لە رێگای کارەکەی بتوانێ کاریگەرێکی بە هێز دروست بکات لەسەر کۆمەڵگە جا چ لە رووی سیاسی یان کۆمەڵایەتی یان ئابووری یان فەرهەنگی بێت و ببێتە سەرچاوەی گۆرانکارییەك لە یەکێك لەو بوارانە واتا بتوانێت داهێنانێك دروست بکات ئەوا ئەوکاتە ئەو هونەرمەندە یا نوسەر یا ئەندازیارە دەکەوێتە ناو بازنەی رۆشنبیر.

براوە و سوودمەندی سەرەکی لە پرۆسەی ریفراندۆمدا … زاهیر باهیر

قسەی من لەسەر ئەوە نییە کە ئایا مەسعود بارزانی خۆی گەمژە بوو، خەڵەتا یا خەڵەتێنرا، ئەوە باس و خواسێکی دیکەیە.
بەڕای من ئەوەی کە قازانجی تەواوی کردو براوە بووە ئەردۆگان و ئاکەپە و میتی تورکیی بوو ، هەر وەکو هەمیشە لەم سیاسەتەشیانا زۆر سەرکەوتوو بوون. دوور نییە کە ئەوان لە پشتی بارزانی-یەوە نەبووبن و هانیان نەدابێت تاکو ئەوەی کە ئەوان ویستیان و دەیانەوێت سەر بگرێت. ئەردۆگان و میتی تورکی زیرەکترین کەس و دەزگەی سیخوڕیین کە توانیویانە و دەتوانن چەندە سیناروێ دروستبکەن لە پێناوی بەرژەوەندی خۆیان و مانەوەیانا .

مێژوی نزیکی ئەوان ئەمەی سەلماندووە هەر لە دروستکردن و یارمەتی دانی داعش و ڕێکخراوە تیرۆریستییەکانی دیکە و فشارهێنان بۆ ئەوروپا بە کردنەوەی دەرگای پەنابەر بەڕویانا و زیرەکانە یاریکردن لە نێوانی ئەمەریکا و ڕوسیا و ئیسرائێل و وڵاتانی کەنداو و عێراق و ئێران و هەتا سوریاش. تەڵەدانان بۆ پەکەکە و ئاڵاندنیان لە شەڕەوە تاکو توانا و وزەیان کەم کەنەوە و شارەکانی کوردستان خاپور بکەن و جەماوەرەتی پەکەکەش لە تورکیا و ئەوروپا کەمبکەنەوە و لە لیستی ڕەشی تیرۆریزمەکان ، نەسڕێتەوە و قۆستنەوەی کودەتاکەی فەتحوڵا گوڵەن بۆ قازانی خۆیان و کڵاو نانە بان سەری داعش و زۆری تر.

ئێستاش بە تیری ڕیفراندۆم چەندەها نیشانەان شکان : بارزانییان پێ سووك و سەلەم کرد، قەوارەی هەرێم بچوکتر دەکرێتەوە ، ڕق و کینەی نێوانی کورد و عەرەبیان زیاتر کرد.
لەگەڵ ئێران وعێراق-دا بەرەیەکی نوێیان دروستکرد بۆ بەگژاچونی کورد، لەگەڵ وڵاتانی عەرەبی و ئیسلامیدا پەیوەندییەکەی بە هێزتر دەبێت ، لەگەڵ جامعەی ئەزهەردا ڕێکتر دەبێت، توورکمانەکانی کەرکوکی باشتر کردە خۆی ، پێگەی خۆی لای ڕوسیا باشتر بەهێز دەکات سەبارەت بە هەناردەکردنی نەوت و سوککردنی گەمارۆی ئابوریی لەسەر کوردستان وەکو مەرجێك لەسەر ڕوسیا، هەروەها لای ئەو کۆمپانیا بێگانانەی کە لە کوردستانا هەن هەمان شتە.

لەگەڵ هەموو ئەوانەشی کە وتم ، هێشتا بارزانی چەند کارتێکی بەدەستەوەیە گەر بیەوێت ژیرانە بەکاریان بهێنێت ، واتە وەکو خەنجەرەکەی کابرا هەر هەڵیکێشە بەڵام نەیوەشێنە، لەوانە:
هەڕەشەی جددی بە دەرکردنی سەرجەمی کۆمپانیا تورکییەکان لە کوردستانا، یاساخکردنی گەشت بۆ تورکیا، قەدەخەکردنی هەموو زنجیرە دراما و سینەماییەکانی تورکیا، نەرم کردنی پێیەك بۆ سەردانی قیبلەی کوردان، قەندیل، لەلایەن کوڕەوە یا زاواوە، هەڕەشکردن لە تورکیا کە بنکە سەربازییەکانیان، دەبێت لەوێ هەڵگیرێن و بکشێنەوە بۆ تورکیا، چاودێریکردنی سیخوڕەکانی میت و هەراسانکردنیان و تەسککردنەوەی بواریی چالاکییان ، سازشکردنی تەواو لەگەڵ یەکێتی و ئیسلامی و " گۆڕان" و ئامادەبوون بە هەموو مەرجێکیان جگە لە وازهێنان لە سەرۆکایەتی هەرێم، هەڕەشەی داخستی زانکۆ و مەعهەدە تورکییەکان و ناردنەوەی مامۆستاکانی .

بۆ ئەوەشی ئەمانە بکرێت پێویستی بە 10 ملیار دۆلارە بۆ ماوەی 6 مانگ تاکو بژێوی خەڵکی لە کوردستانا باشبکات و خەڵکی تەحەمولی

کاردانەوەی تورکیا بکات. 10 ملیار دۆلاریش بۆ خەزانی بارزانی و تاڵەبانی وەکو 10 دینارە بۆ هەر یەکێك لە ئەمە.
ئەمانە هەندێك کارتن کە لە دەست بارزانیدایە گەر بتوانێت عاقڵانە بەکاریان بهێنێت ، ئەو کاتە ئەردۆگان و تورکیا هیچ چارەکیان بە نامێنێتەوە جگە لە سازشکردن نەبێت

زاهیر باهیر – لەندەن
09/10/2017

هەزاران خەونی پەژموردە ... نوێترین بەرهەمی ئاسۆ جەبار کەوتە بەردیدەی خوێنەران

کۆی ئەم قەسیدانە ئەزمونی 12 ساڵی ئاسۆ جەبارە، سەرباری بڵاوبوونەوەی دوو دیوانی بەناوەکانی (موساسفیرو چاوەڕوانی نەورەسەک) و (غوربەتی فەین)، بەڵام ئەم ئەزموونە تەواو جیاوزە. ئەم دیوانە نوێیە لە دووتوێی 330 لاپەڕەدا زیاد 60 قەسیدەی لەخۆگرتوەو لەچاپخانەی کارۆ چاپ و بڵاوکراوەتەوە. هاوکات تابلۆی سەربەرگەکەی شیلان جەبار نەخشاندوەتی و تابلۆ شیعرییەکانی نێو کتێبەکەش لەدەستەڕەنگینی هونەرمەندی شێوەکاری رۆژئاوا لوقمان ئەحمەدو هاوکات شیلان جەباریش.
شایەنی باسە ئاسۆ جەبار خاوەنی 12 کتێبەو چەند کتێبەکی دیکەشی بەم زوانە ئامادەدەبێت بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە.

حیبری گوێ

هێشتا رۆحت پێیە لەغەمگینی کەنارباخچەیەک
لالەزار لەشەوقی زوڵمەتێکی ئەبەدی
لەوەڕێژ لەیاقیقی وتن
هێشتا پەنجەکانت پێیە لەگوێ
پێیە لەگەڵای تەڕی ژێر پێی باران
تۆ تا دوایەمین گوێ

لـەعەتری ئەو پایزانەدا هەڵدەوریت
کە بە حوزنێکی قوڵەوە
دڵۆپ دلـۆپ
لـەحیبری گوڵ
بەڕەنگی باخچەیەک
هەزاران گوڵی یەخسیرت لـەدڵتدا
هەڵگرتووە......